

OM FOLKET I

Sherwood skogen.

OM NORGES ØKONOMISKE SITUASJON!

EN STEMNINGSRAPPORT FRA "OLJE" LANDET.

FORFATTET AV:

ALF H.

Med hilsen

Rød Valgallianse

①

KOMMUNEØKONOMIEN.

- DEN ØKONOMISKE SITUASJONEN I KOMMUNER OG FYLKER.
OLJEPENGA, KAN DE BRUKES I NORGE?
 - HANDLINGSPLAN FOR SIVIL ULYDIGHET FOR KRISERAMMA KOMMUNER OG FYLKER.
INNLEDNING OG FORSLAG TIL TILTAK V/ALF HENRIKSEN.
RVs LANDSSTYREMØTE 16. og 17. JUNI 1984.
-

Kildemateriell:

- Bergen Banks kvartals-skrift 1980 - 4. Tema nr om olje og norsk økonomi.
 - Oljepengene - kan de brukes? - Oktoberbok v/Carl-Erik Schultz (red). 1981.
 - RV-kontakt nr 5-82. Spesialnr om krisa og budsjettpolitikken.
 - Lønn og konkurransevne. Faglig bull. 1/83 utgitt av FU i AKP(m-l).
 - Økonomisk utsyn over året 1983 utgitt av Statistisk sentralbyrå.
 - Den økonomiske situasjonen. Foredrag av Knut Getz Wold. Norges Bank. 1984.
 - Videreutvikling av en makroøkonomisk modell for analyse av innenlandsk bruk av oljeinntektene, av Arne Dag Sti. Agder ingeniør- og Distrikthøgskole 4890 Grimstad. mars 1984.
 - RV Oslo: Heftet om Oslo-økonomien 1984. Heftet fra 1983.
 - Alf Henriksen: Regjeringens økonomiske politikk. Krisa i fylkeskommunal og kommunal sektor. Hva kan vi gjøre? RVs Fylkesstyremøte 27.4.84. Utgitt av RV, pb 211, Sentrum 0103, Oslo 1.
 - St.prp. nr 122 (1983-84) Om tilskudd av skatteutjæmningsmidler, utligning av fellesskatt, fylkesskatt og kommunal inntektsskatt for 1985 og diverse tilleggsbevilgninger til kommunene og fylkeskommunene i 1984.
-

1. NORGE ER ET AV VERDENS ALLER RIKASTE LAND.

Norge er et av verdens aller rikaste land. Den kommunale og fylkeskommunale fattigdommen blir stadig mer dramatisk.

A/S Norge vil ifølge Revidert Nasjonalbudsjett 84 få et 11 milliarder stort overskudd i år. Den kommunale sektors underskudd for lånetransaksjoner var i 1983 3,5 milliarder.

Norges Bank har 62,5 milliarder i valutareserver. 37% av de norske kommunene fikk i år budsjettet i retur fra fylkesmannen med påbud om ytterligere nedskjæringer.

A/S Norge har nedbetalt sin enorme utenlandsgjeld på rekordtid og er gjeldsfri. Kommuneforvaltningens lånegjeld ved utgangen av 82 var ca 29 milliarder.

A/S Norge bruker bare halvparten av de enorme oljeinntektene innenlands, resten saltas ned på fonds eller investeras i utlandet. I kommuner og fylker vokser sykehuskøene og sjuke mennesker må ligge i overfylte korridorer eller sendes hjem.

Banker, forsikringsselskap og store deler av næringslivet opplever i disse dager rekordoverskudd. I en lang rekke norske kommuner trues sosialkontora med sammenbrudd pga økt behov for sosialhjelp og tiltagende underbemanning.

Arbeidsledigheten i Norge er større enn noengang siden 30-åra. Behovet for arbeidskraft i kommunal og fylkeskommunal sektor er enormt.

Staten går hvert år med milliard-overskudd. Kommunal og fylkeskommunal sektor går hvert år med milliard-underskudd.

A/S Norge, bank, forsikring og store deler av næringslivet har aldri vært rikere. En lang rekke norske kommuner og fylker har aldri vært fattigere.

2. HVA ER DET SOM SKJER?

Løper datamaskinen Willoch løpsk? Har tjukken Presthus mista den lille multiplikasjonstabellen?

Hva er det som skjer? Er vi midt inne i en episode av Dynastiet? Har Alexis forført Kåre og overtatt hele butikken? Er det derfor Willoch har vært så veik og vissen i det siste?

Lever Rolf Presthus og Blake Carrington og Krystle i et saftig trekantforhold? Har Adam Carrington smørt inn veggane på Finansministerens kontor med giftig maling slik at Presthus betaler ut milliarder av kroner til Rød Valgallianse?

Nei hadde det ennå vært så vel. Da kunne vi jo bare kalt hele jippoen karneval 84, slått ut med håret og dansa noen netter og våkna opp te tømmermenn og muligheter for å reparere det hele.

3. SELVFØLGELIG KAN WILLOCH REGNE.

Selvfølgelig er Preshus en utmerka finansminister. Selvfølgelig er regjeringa klartenkt og dyktig og effektiv og uhyre målretta. Selvfølgelig er regjeringa bra.

Spørsmålet vi må stille oss er - for hvem er regjeringa bra? For eksportindustrien, bank og forsikring eller for fattige kommuner, arbeidsledige verftsarbeidere, eldre og uføre?

Selvfølgelig er regjeringa Willoch storkapitalens venner. Selvfølgelig må de slenge noen kjøttbein til eldre og uføre og foreta en relativ forsiktig og kamouflert nedbygging av velferdsstaten for å kunne beholde regjeringsmakta og dermed få gjennomført sin politikk, men selvfølgelig er de sponsa og kjøpt og betalt av storfinans A/S.

Derfor blir fattige kommuner og fylker stadig fattigere. Derfor øker arbeidsledigheten og bo-utgiftene og køene til sjukehus og sjukehjem. Derfor legges store deler av verkstedindustrien og barnehager og ungdomsklubber ned.

Den kommunale og fylkeskommunale fattigdommen er et helt klart resultat av den innstrammingspolitikken som regjeringa Nordli dro igang ved årskiftet 77/78 og som regjeringa Willoch har overtatt og videreutvikla til en reaksjonær kunst, og som idag fører til økende arbeidsledighet og nedbygging av velferdsstaten.

4. HVA KAN VI SÅ GJØRRA MED DETTA?

Skal vi skyte Willoch? Skal vi kaste fra oss skrivemaskinen og gripe til våpen? Skal vi hive oss inn i DNAs valgkamp og håpe på bedre tider etter valget i 85? Skal vi godta at de fattige blir fattigere for at de rike skal kunne bli rikere?

Skal vi følge Willochs spilleregler og skjære i allerede magre kommunale budsjett for å få disse i balanse eller skal vi stille oss på de svakes side og tale Willochs venner midt imot? Skal vi kjøpe oss joggedress med Industriforbundet på ryggen eller skal vi ta oss en tur på loftet og hente ned den gamle, slitte Robin Hood-drakta og innkalle til allmøte i Sherwood-skogen?

Selvfølgelig skal vi innkalle til allmøte i Sherwood-skogen!!!

5. HVA SKAL VI SÅ FORTELLE MASSENE PÅ ALLMØTET I SHERWOOD-SKOGEN?

Jø vi skal fortelle Eventyret om borgerskapet som fikk oljepengene til å forsvinne;

"Det var en gang et rikt, lite land som fant olje og gass i enorme meengder på sin omfangsrike kontinentalsokkel, og så mye olje og gass var det å finne og så mye rikdom var det å pumpe opp fra havet at det lille rike landet ville bli svært mye rikere enn det allerede var, og så rikt ville det lille, rike landet bli at de rike små mennene i det lille rike

riket bestemte seg for at de ville bli STORE rike menn og det kunne de bli om bare de fikk ha rikdommen for seg sjøl og slapp å dele den med alle de alminnelige menneskene i det lille landet, og derfor begynte de å jule - og jøss som de kunne jule.

Først sa de at oljepenge ikke var vanlige penger og at oljepenge måtte gjemmes bort eller graves ned fordi de lukta så fært og det var den første løggen - og så sa de at det lille rike riket egentlig var et fattig, lite land og trakk oljeinntektene fra i det store regnskapet og sa; " Se her hvort stort vårt underskudd er!" - og det var den andre løggen.

Og så sa de; "Det er ikke sykepleiere og sykehjem vi finner der ute i Nordsjøen!" - og det var det jo heller ikke, men dette var den tredje løggen for visst kunne pengene brukes til å lønne sykepleiere og å bygge sykehjem om bare de små rike mennene ville.

Siden sa de at oljepengene måtte brukes til å nedbetale utenlandsgjelda og da det var gjort sa de at oljepenge måtte settes inn på fonds i utlandske banker og det var den fjerde løggen, for ikke var det nødvendig å betale gjelda så unormalt kjemperaskt og fattige kommuner og fylker skrek etter penger så ikke var det nødvendig å salte ned pengene i utenlandske banker akkurat.

Så lagde de små rike mennene små fattige statsbudsjett og gjemte oljemilliardene i bittesmå tallkolonner og triksa med sikkerhetsmarginer og prosenter og sa; "Se hvor fattige vi er, vi må skjære ned i kommuner og fylker og alle må betale for å gå te lege så fattige som vi er, men 6 måneder seinere dukka oljemilliardene opp igjen i det reviderte nasjonalbudsjett, 11 milliarder i tallet i 1984 og det var den fjerde løggen.

Og så sa de at de ikke ville bruke oljemilliardene i Norge fordi dette ville bety økt inflasjon og svekka konkurranse-evne, og de små rike mennene gjentok dette i radio og på tv og i de store avisene og de alminnelige menneskene i det lille rike landet trodde snart at dette var sannhet god nok for de fleste, for ikke ville de svekke konkurranse-evnen så glade som de var i Bislet og VM på skøyter og Per Ivar Moe og EM i fotball og Frankrike og Platini og Holmenkollsøndagen og Berit Aunli og Grete Waitz og Ingrid Kristiansen og dette ble jo en konkurranse som iallefall ikke Norge skulle tape - så inn med magan og nye høl i beltet.

Dette var den sjette løggen for de rike små mennene sa litt, men ikke alt og det de sa var ikke rekti det heller - men de rike små mennene kjørte showet sitt i radio og tv og de store avisene og folk flest trodde dette var sannhet god nok for de fleste og noen fikk det ikke til å stemme, men stemme gjorde de - på de rike små mennene i Høyre og DNA og snipp, snapp, snute - så var det olje-eventyret ute."

6. NÅR VI SÅ HAR FORTALT MASSENE EVENTYRET OM BORGERSKAPET SOM FIKK OLJEPENGENE TIL Å FORSVINNE, HVA SKAL VI SÅ GJØRRA MED DETTA ALLMØTE? - SKAL VI SETTE OSS NED OG GRINE?

Nei, nå skal vi trylle fram oljepengene igjen og vise at de er som penger flest og at de godt kan brukes i kommuner og fylker om vi bare får kloa i dem.

Regjeringa Willoch er bankene, forsikringsselskapene og eksportindustriens regjering og regjeringa Willoch kjører derfor den politikken de må kjøre; nemlig kamp mot lønningene og de offentlige utgiftene for dergjennom å redusere det innenlandske kostnadsnivået og inflasjonen for slik å øke konkurranse-evnen og sikre norsk eksportindustri andel av verdensmarkedet. Dette er den samme politikken som bl.a Reagan og Thatcher kjører og som fører til at alle vil øke konkurranse-evnen sin samtidig som de gjennom å bekjempe inflasjonen reduserer hjemmemarkedet og dermed også verdensmarkedet.

Alle vil redusere hjemmemarkedet for å få en større del av det totale markedet. Dette er en uløselig motsigelse. Derfor fører dette til at krisa blir stadig dypere og dette vil føre til at de sterkeste industri-landa og industriselskapene overlever og kommer styrka gjennom krisa, men at vanlige arbeidsfolk må betale krisa gjennom redusert real-lønn, økt arbeidsledighet og nedbygging av velferdsstaten.

Slikt sett er det grei kapitalistisk logikk ikke å bruke oljepenga i Norge, fordi dette gir eksportindustrien større profitt og bedre konkurranse-evne på verdensmarkedet samtidig som det gir muligheter for kapitaleksport og mer lønnsomme investeringer enn investeringer i sjukehus og vernepleiere.

Ved å holde store deler av oljeinntektene utenfor norsk økonomi får altså eksportindustrien såvel i pose som i sekk, men Willoch og vennene hans vet jo samtidig at det er lettest å få gjennomført denne politikken når de er i regjeringsposisjon - derfor bruker også regjeringa Willoch ca halvparten av oljeinntektene innenlands for å holde galluptalla oppe og akkurat her er det at Friedman og Keynes løper på hverandre i stortingskorridorene.

Den kapitalistiske økonomien skriker etter Friedman, dvs lønnsreduksjon og barberte offentlige budsjetter - men massene skriker etter flere arbeidsplasser og flere sjukehussenger, altså Keynes. Regjeringa Willoch må derfor stikke fingeren i jorda og balansere krava fra Industriforbundet opp mot krava fra massene - se bare hvor lydøre Høyre er for bilorganisasjonene, se også på Skoleleksjon 82, Tyssedal og Sulis. Det er politisk mulig å presse regjeringa til å endre politikk på enkelte avgrensa områder.

(iii) skattelette for husholdninger

(iv) skattelette for bedrifter

og at økt offentlig konsum og investering har den mest gunstige effekt på sysselsettinga og den minst negative effekt på inflasjon og konkurranse-evne!!!

Arne Døg Sti har beregna at oljemilliarden brukt innenlands gitt dagens situasjon vil gi 15.395 nye arbeidsplasser hvis den brukes til å øke det offentlige konsum, men bare 3.861 nye arbeidsplasser om milliarden disponeres til fordel for skattelette for bedrifter. Milliarden disponert til fordel for skattelette for bedrifter vil gi en inflasjonstilvekst på 1,67%, mot bare 0,853% hvis milliarden brukes til økt offentlig konsum.

Den disponeringa som stimulerer etterspørselen og sysselsettinga mest, er den som presser prisene minst oppover!!!

- 13 -

TABELL 2. Modell med kredittrasjonering.

Effekter av å bruke 1000 mill. kr. innenlands i 1984 på fire forskjellige disponeringsmåter.

Disponerings- måte Effekt	Økt off. konsum	Økt off. investering	Skattelette til	
	ΔCO	ΔJO	hushold ΔTH	bedrifter ΔTB
Y: nasjonalprodukt	3745	3208	2678	939
N: sysselsetting	15315	13195	11007	3861
CP: privat konsum	4213	3745	4157	1742
JP: privat investering	1621	1619	1616	2233
X-B: utenriksbalanse	-3095	-3156	-3095	-3036
P: Prisnivå i %	+0.853	+1.009	+1.162	+1.670
K: Konkurranssevne i %	-0.7099	-0.7953	-0.8815	-1.1742

Detta er veldig mye motsatt av hva Høyre hevder. Økt bruk av oljepenga innenlands vil riktignok gi høyere inflasjon og svekke konkurransevnen, men samtidig vil slik ekspansiv økonomisk politikk også føre til flere nye arbeidsplasser og økt nasjonalprodukt og det sier ikke Høyre så mye om - nei her er Willoch-propagandaen krystallklar; "Svekk konkurransevne gir økt arbeidsledighet!"

Men dette gjelder jo altså bare eksportindustrien og hjemmekonkurrerende næringer - i de skjerna næringer som jo sysselsetter 75-80% av den yrkesaktive befolkninga vil antall nye arbeidsplasser langt over-

stige det reduserte antall i konkurranseutsatte næringer, altså vil økt innenlandsk bruk av oljepenga føre til mange nye arbeidsplasser i en situasjon med økende arbeidsledighet - og best av alt, antall nye arbeidsplasser vil øke mest ved økt offentlig konsum og investering - altså vil økte overføringer til kommuner og fylker ha den største sysselsettingseffekt, stikk i strid med Willoch-regjeringas propaganda.

Vi står altså på svært trygg grunn når vi krever økte overføringer til kommuner og fylker gjennom økt innenlandsk bruk av oljeinntektene.

Men som sagt tidligere, dette er stikk i strid med kapitalen og regjeringa Willochs ønske og vi må derfor belage oss på hard kamp om vi skal kunne greie å oppnå økte overføringer til våre fattige kommuner og fylker.

I denne kampen er vi nødt til å gå i spiss og kampen for en bedre kommune- og fylkeskommunal økonomi må være en høyt prioritert oppgave for RV i tida framover.

7. MEN ÅSSEN SKAL VI SLÅSS, ÅSSEN RÅD SKAL VI GI TE MASSENE PÅ ALLMØTET I SHERWOOD-SKAUEN?

Ja vi skal slå opp flg notat på bøkestammene og spre det i bygd og by og reise det som forslag til uttalelse på RVs landsstyremøte 16. og 17. juni 1984:

NEI TIL KOMMUNAL FATTIGDOM.

Norge anno 1984 er et av verdens aller rikeste land. Ifølge revidert nasjonalbudsjett vil staten i år gå med et overskudd på 11 milliarder kroner. I tillegg har Norges Bank en valutareserve på 62,5 milliarder.

Samtidig vet vi at en lang rekke norske kommuner og fylker sliter med en tiltagende fattigdom, noe som får tildels dramatiske konsekvenser for en lang rekke mennesker og lokalsamfunn gjennom blant annet økende arbeidsledighet og nedbygging av velferdstiltak.

Rød Valgallianses landsstyre, samlet til møte 16. og 17. juni vil på det sterkeste ta avstand fra denne menneskefiendtlige politikken og vi vil med dette be regjeringa om å øke overføringene til kommuner og fylker umiddelbart slik at disse blir satt istand til å utføre sine oppgaver på en tilfredsstillende måte og slik at vi kan oppnå en netto sysselsettingstilvekst i kommunal og fylkeskommunal sektor.

Regjeringa har i den såkalte skatteutjæmningsproposisjonen av 18.5.84 innslått veksten i den kommunale og fylkeskommunale aktivitet fra 1984 til 85 til mellom 0,5 og 1 %.

Dette er i høyeste grad utilfredsstillende og vi vil be om at regjeringa i Nasjonalbudsjettet for 1985 legger opp til en vekst fra 1984 til 85 på 6%, noe som var vanlig i årene 1970-78.

37% av de norske kommuner har fått 84-budsjettet i retur fra fylkesmannen med påbud om økte nedskjæringer. Vi vil med dette også oppfordre disse kommunestyrer til å nekte å foreta disse nedskjæringer og kreve at staten overtar de fattige kommuners gjeld. Dette burde være en prioritert oppgave for staten ^{gjeld} som denne har nedbetalt sin egen utenlands-gjeld.

NEI TIL REGJERINGAS UTARMING AV KOMMUNER OG FYLKER.

JA TIL ØKTE STATLIGE OVERFØRINGER. X

STATEN MÅ OVERTA DE FATTIGE KOMMUNER OG FYLKERS GJELD.

8. JA DET OPPROPET VAR KANSKJE GREIT NOK, MEN HVA SKA VI GJØRRA VI SOM SLITER MED Å FÅ OPP DEN POLITISKE TEMPERATUREN I VÅRE FATTIGE FYLKER OG KOMMUNER?

JO, våre aktivister i kriseramma fylker og kommuner skal få flg huskeliste til å henge over senga;

HUSKELISTE FOR RV-AKTIVISTER I KRISERAMMA KOMMUNER OG FYLKER.

Vi må informere massene om den økonomiske situasjonen i vår kommune/ vårt fylke; dramatisere, konkretisere, politisere, lage kultur, revy, aksjonsteater, øblegøyer etc.

Vi må informere om den økonomiske situasjonen i lille rike Norge, vise til statens overskudd i 1984 på 11 milliarder kroner og Norges Banks 62,5 milliarder i valutareserver og sette statens rikdom opp mot fylker og kommuners fattigdom.

Vi må vise til at 37% av de norske kommuner fikk 84-budsjettet i retur fra fylkesmannen med påbud om å foreta større nedskjæringer, at fylker og kommuners underskudd før lånetransaksjoner var på 3,5 milliarder i 1983 etc.

Vi må vise at utarminga av kommuner og fylker er et helt bevisst resultat av regjeringa Willochs økonomiske politikk og at denne må sees i sammenheng med statens helhetlige økonomiske politikk og borgerskapets vedvarende kamp mot krise.

Vi må gå imot regjeringas utarming av kommuner og fylker og kreve at staten øker sine overføringer slik at kommuner og fylker blir istand til å utføre sine oppgaver på en tilfredsstillende måte og slik at vi kan oppnå en netto sysselsettingstilvekst i kommunal og fylkeskommunal sektor.

Vi må kreve at staten overtar de fattige kommuner og fylkers gjeld.

Vi må vise at fylkes- og rådmenn er statens forlengede armer i fylker og kommuner og at statens påbud om budsjettbalanse er et genialt verk-
~~stø~~ tøy for å tvinge lokalpolitikere til å effektivere statens påbud om offentlige nedskjæringer.

Vi må bryte påbudet om budsjettbalanse. Aksepterer vi dette påbudet sitter vi fast i det ansvarlige fluepapiret sammen med f.eks SV.

7. Vi må gå inn for å underskuddsbudsjettere..
Vi må foreslå at kommuner og fylker holder igjen avdrag og renter på lån i statens banker.
Vi må foreslå at kommuner og fylker går til skattestreik for å presse staten til å øke overføringene.
Vi må foreslå at vår kommune/vårt fylke tar kontakt med andre fylker/kommuner for å danne en aksjonsfront mot statens nedskjæringspolitikk.
Vi må vurdere å foreslå at politikerne legger ned sine verv..
Vi må foreslå at ordfører og kommunestyre/fylkesting oppfordrer til generalstreik.
8. Vi må mobilisere fagbevegelsen til kamp mot nedskjæringene og kjempe for at nedskjæringene i offentlig sektor sees i sammenheng med nedbygging/nedlegging av ulønnsom/lite lønnsom industri.
Viktig at fagorganiserte i industri og i offentlig sektor støtter hverandre og at det bygges en aksjonsenhet i kampen mot statens nedskjæringspolitikk.
9. Våre analyser av krisas årsaker og karakter og vår systemkritikk må settes opp mot borgerskapets krisepolitikk og systemlojalitet.
Våre analyser og våre forslag til tiltak må settes opp mot regjeringens politikk.
Vår analyse og våre forslag til tiltak må settes opp imot sosialdemokratiets analyse og forslag til tiltak.
10. DNAs massive kampanje for å styre massenes misnøye inn til fordel for sin egen stortingsvalgkamp i 85 må avsløres og settes opp imot nødvendigheten av at fagbevegelsen og hele lokalsamfunn aksjonerer for å bevare arbeidsplassene og forhindre nedskjæringer uavhengig av vilken regjering som administrerer den arbeiderfiendtlige politikken.
11. Vi må avsløre DNAs svin på skauen og påvise at DNA i praksis legger lokk på massekampen, men samtidig invitere sosialdemokrater i SV og DNA til samarbeid i en enhetsfront mot bedriftsnedleggelse og nedskjæringer i offentlig sektor.
12. Vi må styrke jobbinga på grunnplanet i kommunal- og fylkeskommunal sektor og fagbevegelsen forøvrig, slik at vi kan påvirke/utløse den bevegelsen nedenfra som er nødvendig for å reise fagbevegelsen og hele lokalsamfunn til kamp mot statens nedskjæringspolitikk.
(Se også de 22 kampråda i Oslo-heftet 1984)